

Rátz Tanár Úr Életműdíjak átadása 2020 decemberében

Huszedik alkalommal adták át a Rátz Tanár Úr Életműdíjat év végén, a természettudományos oktatás területén kiemelkedő teljesítményt nyújtó pedagógusok munkájának elismeréseként. A három, díjat alapító cég – Ericsson Magyarország, Graphisoft SE és Richter Gedeon Nyrt. – gondozásában így összesen 152, az iskolák 5–12. évfolyamain matematikát, fizikát, biológiát vagy kémiát tanító tanár nyerte el a 1,5 millió forinttal járó elismerést.

A Fasori Gimnázium legendás matematikatanára, Rátz László, maradandót alkotott a természettudományok tanításában. Olyan híres tudósokat indított el pályájukon, mint Wigner Jenő, Harsányi János vagy Neumann János. Rátz tanár úr ma is követendő példa minden pedagógus számára, a róla elnevezett Életműdíj pedig a legnagyobb hazai szakmai elismerés, amelyet a természettudományos tárgyat oktató pedagógusok elnyerhetnek.

A Rátz Tanár Úr Életműdíjas tanárok a példái annak, hogy ma is nevelnek szakmájuk iránt elhivatott magyar pedagógusok nemzetközi szinten is elismert tudósokat. A 2015-ben Életműdíjat nyert Dr. Tóth Albert József, a kisújszállási Móricz Zsigmond Gimnázium kiváló tanára fontos szerepet játszott abban, hogy egykori diákja, Karikó Katalin, a világszerte elismert biokémikus professzor, akit ma a Nobel-díj várományosaként is emlegetnek, a biológiát választotta hivatásaként. Az ő szabadalma alapján készült el a világon elsőként, a 2020-ban klinikailag is bizonyítottan hatásos Pfizer-BioNTech COVID-19-vakcina. A Magyar Kémikusok Lapjának adott interjújában* is kiemelte, hogy középiskolai tanárai csináltak neki kedvet a kémiához és a biológiához.

A díjra – amelyet minden évben tantárgyanként két-két pedagógus kap meg – bárki jelölhet tanárokat, a nyertesek személyéről pedig a három alapító vállalat által létrehozott Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért kuratóriuma dönt.

„A díj létrehozásakor célkitűzésünk volt, hogy ne csak a tanári közösség és egy szűkebb diákközösség, de az ország megismerje, hogy vannak kiváló tanáraink, akik gyermekeinket nevelik. Olyanok, akik úgy figyelnek a gyermekeinkre, mint Rátz tanár úr is figyelt a diákjaira. Az elmúlt 20 évben a Rátz Tanár Úr Életműdíjnak presztízsértéke lett a tanárok között. Mind a díjazottjaink, mind az ő kollégáik büszkék arra, ha egy Rátz Tanár Úr Életműdíjas tanár van a közösségben.” – mondta el Kroó Norbert professzor, akadémikus, az Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért kuratóriumának elnöke a legutóbbi díjátadón.

Az Ericsson Magyarország, a Graphisoft SE és a Richter Gedeon Nyrt. 20 évvel ezelőtt alapította a Rátz Tanár Úr Életműdíjat és a mögötte álló Alapítványt a Magyar Természettudományos Oktatásért. Egyedülálló módon immár két évtizede közös céljuk, hogy tisztelettel adózzanak azon pedagógusok előtt, akik kiemel-

*http://real-j.mtak.hu/12756/14/MKL_2019.aprilis_1-40.oldal.pdf

kedő eredménnyel képezik a jövő tehetségeit, kiveszik részüket a hátrányos helyzetű diákok tehetséggondozásából, valamint hozzájárulnak az új pedagógusgeneráció szakmai pályájának elindításához is. A Rátz Tanár Úr Életműdíjat az ország bármely iskolájában tanító vagy korábban ott tevékenykedő pedagógus megkaphatja.

Az életműdíjat három, a természettudományos oktatás támogatásában elkötelezett vállalat, az Ericsson Magyarország, a Graphisoft és a Richter Gedeon Nyrt. hozta létre 2000-ben Rátz Lászlónak, a múlt század legendás tanáregyéniségének emléket állítva.

A 2020-ban Rátz Tanár Úr Életműdíjban részesült tanárok:

Kémiából **Dobóné Dr. Tarai Éva** (Budapest, Berzsényi Dániel Gimnázium) és **Sebő Péter** (Budapest, ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium és Kollégium);

Biológiából **Gadóné Kézdy Edit** (Budapest, Deák Téri Evangélikus Gimnázium) és **Dr. Franyó István** (Budapest, Sashegyi Arany János Általános Iskola és Gimnázium);

Matematikából **Dr. Horváth Eszter** (Budapest, Kempelen Farkas Gimnázium) és **Dr. Kiss Géza** (Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium);

Fizikából **Lévainé Kovács Róza** (Karcagi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola) és **Farkas László** (Keszthelyi Vajda János Gimnázium).

Idézzük a matematika, illetve a fizika területén díjazott tanárokról készített rövidfilmekből.

Matematika

Dr. Horváth Eszter (Budapest): *Akkor, amikor egy tízéves gyerek bejön az iskolába, akkor borzasztóan nyitott. Addig, amíg az ember diákként, még egyetemistaként is feladatot megold, addig az agyában elindul valami és számolja, gondolja, összerakja. És mikor tanár, akkor nem így kell menni. Úgy kell menni, hogy: „Mit is gondolt a gyerek? Mit is mondott? Az a félmodata az hogyan folytatható?” Most nyugdójasként, óraadóként tanítok. Egy évvel ezelőtt úgy gondoltam, hogy hátradőlök a fotelben és én már mindent tudok és ez nekem már megy, ezt az évet én már rutinból végig fogom tudni csinálni. És mikor jött a tavasz, akkor tulajdonképpen mindent változtatnom kellett. De én nagy örömmel tekintek erre vissza. Ugyanis ez a helyzet azt hozta, hogy nekem azt kellett tenni, hogy ha én bízom a gyerekekben, akkor mit tudok vele elérni. És ebbe én úgy érzem, hogy a tanítványaimnak a döntő része nagyon partner volt. És azt mondom, hogy most ebben a világban egy kicsikét nagyobb bizalmat kell a gyerekeknek adni.*

A tanárnőről szóló rövidfilm itt tekinthető meg:

https://www.youtube.com/watch?v=N4X_C-9WU-E.

Dr. Kiss Géza (Budapest): *... az elköteleződés nagyjából szerintem olyan 2. gimnázium környékén megvolt, amikor kizárásos alapon rájöttem, hogy én nem akarok mérnök lenni, én nem akarok közgazdász lenni, de mindig ezzel szeretnék foglalkozni. Az édesapám óvatosan próbált ettől elterelni. Kedvenc szlogenje volt, hogy „Kisfiam, hát nézd meg, a tanítónak mindig kopott a nadrágja. Hát te olyan*

jó tanuló vagy, hogy bármi mást is választhatnál, gondold már meg!” És én mindig mondtam, hogy nem-nem, nekem ez jó lesz. . . . A kapcsolat tanár és diák között rengeteget számít. Tehát az, hogy ő elhiszi nekem, hogy ő ezt meg fogja tudni csinálni, az már fél siker. Ez a féle hozzáállás, hogy én azért vagyok, hogy őt segítsem, és ő az első, ez kell hozzá. Tehát ha ez nincs meg, akkor lesz ez a tekintélyelvű izé, hogy „Én majd megmondom neked, hogy te mit csinálhatsz, és ide méssz, oda méssz.” . . . Aki most kezdi a pályát az már ne kezdjen hozzá, hogyha így gondolja. Szerintem.

A tanár úrról szóló rövidfilm itt tekinthető meg:

<https://www.youtube.com/watch?v=-WZjae50r3s>.

A teljes kisfilm a matematika díjazottakról:

<https://www.youtube.com/watch?v=bkJnDbex91Q>.

Fizika

Lévainé Kovács Róza (Karcag): *Hatodikban a fizikaoktatásnak végül is a vázlat a célja. Nem az a lényeg, hogy definíciókat tanuljon, hogy törvényeket bema-goljon, egyébként se igazából azt szeretem. Itt az lenne a jó, hogyha rácsodálkozna a környezetére, hogy: „De szép! De jó!” A kísérlet mindenképpen kell, legjobb ak-kor, ha maguk a gyerekek kísérletezhetnek. Természetesen a tanári kísérlet is izgatja őket, de leginkább az marad meg bennük, amit ők maguk kipróbálnak. . . . Igyekszem a feladatokat például az állatvilág rekordjaira építeni, onnan veszek ötleteket, vagy háztartásból, otthon amiket találok. Megkeressük, hogy amit tanulunk, annak hol van a hétköznapi életben haszna, miért is jó, ha ezekről a dolgokról tudnak és akkor egy kicsit már úgy érzem, hogy elfogadóbbak.*

A tanárnőről szóló rövidfilm itt tekinthető meg:

https://www.youtube.com/watch?v=ZP_BA-p5wps.

Farkas László (Keszthely): *Én azt gondolom, a legeslegfontosabb a lelkesedés. Hogy a gyerek lássa azt, hogy amit én csinálok, az nagyon fontos számomra és ezt ő is fogja követni. A fizika nem könnyű tantárgy. Egyrészt elég komoly ma-tematikai háttér kell hozzá, kell tudni elég komolyan elvontan gondolkodni, és ez nem magától jön, ez nincs a gyerekebe beépítve. Ezt ki kell fejleszteni. . . . A tudománnytörténet hozzátartozik a fizika megismeréséhez. Hogy honnét indultunk, mik voltak azok a jelenségek, amik megváltoztatták azt a világképet, vagy éppenséggel azt a modellt, és folyamatában látni azt a fejlődést, amit a technika meg a fizika segítségével átélünk. Sokkal inkább közelebb hozza a gyerekeket ehhez a tudomány-hoz és a tudománytörténetet szeretik és izgalmasnak tartják. Szeretik a sztorikat. A mai világban szinte minden a tudomány és a fizikai vívmányokat használja fel. Ehhez olyan szakemberek kellene, akik ezt a hajót tovább tudják vinni.*

A tanár úrról szóló rövidfilm itt tekinthető meg:

<https://www.youtube.com/watch?v=FSiYfsbjIlg>.

A teljes kisfilm a fizika díjazottakról:

<https://www.youtube.com/watch?v=47YOGTqPeH4>.